

VYPLÁCENÍ NÁHRADY ÚJMY ZA ZTÍŽENÍ HOSPODAŘENÍ NA POZEMCÍCH

MILOŠ BROTZ, JANA HOVORKOVÁ, TOMÁŠ PECH, PETR STLOUKAL

Ing. MILOŠ BROTZ
krajinný ekolog se specializací
na zemědělství

Ing. JANA HOVORKOVÁ
zoolog

Bc. TOMÁŠ PECH
lesník

Ing. PETR STLOUKAL
vedoucí oddělení CHKO

Oddělení CHKO, Agentura ochrany
přírody a krajiny ČR

Náhrady za újmy za ztížení hospodaření na zemědělské půdě, lesním pozemku nebo rybníku s chovem ryb nebo vodní drůbeže se vyplácí na základě ust. § 58 zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., v platném znění (dále jen „ZOPK“). Podle ustanovení § 78 odst. 4 ZOPK je k posuzování žádostí a k vyplácení náhrady újmy za ztížení zemědělského a lesního hospodaření dle § 58 ZOPK na celém území České republiky mimo území národních parků a jejich ochranných pásem, CHKO Šumava a CHKO Labské pískovce a vojenských újezdů příslušná Agentura ochrany přírody a krajiny České republiky (dále jen „AOPK ČR“). V tomto článku uvádíme přehledné údaje za poslední období za tuto organizaci. Dalšími orgány, které jsou příslušné k posuzování takových žádostí a k vyplácení náhrady újmy, jsou správy národních parků a újezdní úřady podle své územní působnosti. V roce 2024 obdržela AOPK ČR celkem 831 žádostí o náhradu újmy, z toho 818 za újmu,

která vznikla v roce 2023, a 13 žádostí o náhradu újmy vzniklé v roce 2024. Celkový požadavek na náhradu újmy podle žádostí obdržených v roce 2024 činil více než 547 mil. Kč. Požadovaná výše náhrady se oproti předchozímu roku mírně snížila. Okruh žadatelů se ale stále rozšiřuje; v porovnání s rokem 2023 obdržela AOPK ČR o 81 žádostí o náhradu újmy více. V roce 2024 se celková požadovaná výše náhrad oproti roku 2023 mírně snížila o cca 2 mil. Kč. Jedná se o první meziroční pokles od roku 2016. V roce 2024 bylo v rámci náhrad újmy za omezení zemědělského a lesnického hospodaření vyplaceno celkově 680,7 mil. Kč. Byly propláceny zejména žádosti za rok 2023 přijaté v roce 2024, ale částečně i žádosti za újmu vzniklou v roce 2024 a také žádosti z předchozích let, jejichž posuzování si z různých důvodů vyžádalo delší čas. Celková výše vyplacených náhrad oproti roku 2023 významně vzrostla (v roce 2023 bylo vyplaceno 164,693 mil. Kč).

Rok	Zažádáno (mil. Kč)	Vyplaceno (mil. Kč)**
2020	230,5	179,9
2021	262,7	273,2
2022	493,6	200,0
2023	549,5	164,7
2024	547,2*	680,7

* výše požadované náhrady se může mírně změnit vzhledem k tomu, že všechny žádosti za daný rok ještě nejsou zpracovány
** jde o souhrnný údaj o náhradách vyplacených v daném roce, tj. včetně žádostí administrovaných v předchozím období

Vyšší vyplacená částka, než je výše požadované náhrady, je dána tím, že v roce 2024 byly propláceny i některé náhrady, o něž bylo žádáno již v roce 2022. Přitom některé skutečně rozsáhlé a složité žádosti z předchozích let se nepodařilo uzavřít ani v roce 2024.

V celkovém finančním objemu stále výrazně převažují žádosti o náhradu újmy na lesní půdě nad žádostmi na zemědělském půdním fondu, kterých je zase početně více.

Přehled o požadovaných a vyplacených náhradách újmy v posledních 5 letech je uveden v tabulce.

Pro všechny, kdo řeší náhrady zemědělských újem, je důležité nové číslo Věstníku MŽP částka 7 (č. j. MZP/2024/080/473), vydané na konci roku 2024 Ministerstvem životního prostředí, v němž byly nejen upřesněny platnosti proměnných veličin

určujících sazby, které jsou nezbytné pro výpočet náhrad pro újmy vzniklé a trvající v r. 2024, ale tentokrát byly rovněž aktualizovány veličiny platné v nadcházejícím roce 2025. Nově se tedy budou ve Věstníku MŽP zveřejňované hodnoty proměnných veličin vztahovat vždy k následujícímu roku. Tím budou předem známé podmínky náhrady škody a stanovení výše náhrad se tak stane pro žadatele spravedlivějším, protože náhrada bude kalkulována podle podmínek platných v období, kdy újma vznikla či trvala.

Asi nejdůležitější legislativní novinkou v roce 2024, která ovlivnila podmínky poskytování finanční náhrady, bylo přijetí vyhlášky č. 43/2024 Sb. účinné od 1. 3. 2024, již byla změněna vyhláška č. 432/2005 Sb., kterou se stanoví podmínky a způsob poskytování finanční náhrady za újmu vzniklou omezením zemědělského hospodaření,

vzor a náležitosti uplatnění nároku. Obsahuje aktualizaci podmínek výpočtu náhrady v důsledku ztížení pastvy hospodářských zvířat v oblastech opakovaného výskytu vlka obecného. Pro stále rostoucí počet žadatelů o náhrady za tyto újmy usnadnila nově přípravu jejich podkladů pro podání žádosti aplikace Wolfgang, která je k dispozici na webu AOPK ČR na adrese www.navratvlku.cz.

